MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX) (GURISDIZZJONI SUPERJURI) (SEZZJONI TAL-FAMILJA)

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tas-6 ta' Novembru, 2007

Citazzjoni Numru. 6/2006

Joanne Attard

vs

Gordon Micallef

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors ġuramentat li permezz tiegħu l-attriċi, wara li ppremettiet :

Illi l-partijiet kontendenti żżewwġu fit-30 ta' Mejju 1998;

Illi ż-żwieġ ta' bejniethom huwa null billi l-kunsens tagħhom kien ivvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewwġa, fuq id-drittijiet u dmirijiet matrimonjali u/jew b'anomalija psikoloġika serja li jagħmilha mpossibbli għall-kontendenti li jaqdu d-dmirijiet essenzjali taż-żwieġ;

Illi l-kunsens tal-partijiet jew ta' xi waħda minnhom inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewwġa;

Talbet lill-konvenut jgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. tiddeċiedi u tiddikjara li ż-żwieġ bejn il-kontendenti li sar fit-30 ta' Mejju 1998 kien null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi sa mill-ewwel ġurnata tiegħu minħabba r-raġunijiet u kawżali fuq imsemmija jew xi waħda jew iktar minnhom, kif jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut debitament inġunt minn issa għas-subizzjoni.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut li eċċepixxa illi:

1. Illi huwa minnu li ż-żwieġ ta' bejn il-kontendenti huwa null in kwantu li l-kunsens minnhom mogħti jirriżulta li kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq l-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, fuq id-drittijiet u dmirijiet taż-żwieġ u kif ukoll b'anomalija psikoloġika serja li għamlitha impossibbli għall-partijiet illi jaqdu kif suppost u kif mistenni d-dmirijiet essenzjali taż-żwieġ.

2. Illi jirriżulta ulterjorment illi l-kunsens tal-partijiet għaż-żwieġ inkiseb bl-esklużjoni pożittiva għaż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew aktar mill-element essenzjali tal-ħajja miżżewġa.

3. Illi f'dan il-kuntest l-esponenti jaqbel mat-talba attriċi kif dedotta fis-sens illi jiġi deċiż u dikjarat illi ż-żwieġ ta' bejn il-partijiet li seħħ fit-30 ta' Mejju 1998 kien null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi sa mill-ewwel ġurnata tiegħu minħabba r-raġunijiet u kawżali hemm esposti.

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti l-oħra kollha, inklużi l-affidavits u dokumenti esebiti.

Rat id-digriet tagħha tal-15 ta' Gunju 2007 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-attriċi qed titlob dikjarazzjoni ta' nullita' taż-żwieġ tagħha mal-konvenut għax allegatament:

(i) il-kunsens tagħhom għal dan iż-żwieġ kien ivvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, u/jew b'anomalija psikoloġika serja li tagħmilha mpossibbli għalihom li jaqdu l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ; u

(ii) il-kunsens tal-partijiet jew xi waħda minnhom inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu u ta' wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa.

Huwa ferm dubbjuż kemm dawn iż-żewġ raġunijiet għaliex żwieġ jista' jiġi dikjarat null jistgħu jeżistu flimkien. Dan għaliex ma jistax ikun li xi ħadd jidħol għaż-żwieġ mingħajr ma jkun jaf x'ifisser żwieġ jew x'inhuma d-dmirijiet u d-drittijiet f'dak iż-żwieġ, u fl-istess ħin joħloq simulazzjoni biex jeskludi xi wieħed jew aktar mid-dmirijiet tal-ħajja miżżewġa.

Madankollu l-prova ta' kwalunkwe waħda mir-raġunijiet msemmija mill-attriċi, hija suffiċjenti biex, indipendentement mir-raġuni l-oħra, tirrendi żwieġ null skond il-liġi tagħna. Il-kompitu ta' din il-Qorti huwa għalhekk li tara u teżamina jekk iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ in eżami, jistgħux iwassluha għall-konklużjoni illi teżisti xi waħda minn dawn ir-raġunijiet li tirrendi żwieġ null skond l-Att dwar iż-Żwieġ (Kap. 255). Fin-nota ta' l-eċċezzjonijiet tiegħu l-konvenut ma jopponix it-talba għad-dikjarazzjoni ta' nullita' taż-żwieġ in kwistjoni. Imma din il-

Qorti, konformament mal-ġurisprudenza kostanti ta' dawn il-Qrati in tema ta' annullament ta' żwieġ[1], ser tgħaddi biex teżamina l-provi prodotti sabiex tara jekk dak allegat ġiex ippruvat sal-grad li trid il-liġi f'materja ċivili.

L-ewwel raġuni li fuqha l-attriċi qed tibbaża t-talba tagħha, hija dik kontemplata fl-ewwel parti ta' l-artikolu 19(1)(d) tal-liġi msemmija. Ikun hemm **difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju**, meta xi waħda mill-partijiet, għalkemm ma jistax jingħad li tbati minn infermita' mentali, tkun daħlet għal din ir-rabta konjugi li mingħajr maturita' biżżejjed għaż-żwieġ.

Ġie spjegat illi "*B'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, il-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita' li parti jew oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku . Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta, ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta'* ***discretio judicii*** *hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ. Kif jispjega l-ġurista* ***Colagiovann****i:*

*'il matrimonio, in quanto patto ossia '****foedus****' … richiede una capacita' intellettuale e volitiva al di sopra di ogni altro contratto che e' per lo meno rescindibile, in casi determinati dalla legge, richiede quindi una integrita' di mente e di liberta', dato che … si tratta di assumersi una '****servitus****' per tutta la vita.' (*Forum, 1990. vol. I part. 1. p. 72*)';*

Pero', kif gia ngħad, b'immaturita' jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, d-dottrina u l-ġurisprudenza 'non si riferiscono ad una piena e terminale maturita', non esigono nei nubenti una conoscenza perfetta ed esaustiva di cioe' che comporta il matrimonio, non richiedono una preveggenza chiara ed assoluta di cioe' che puo'

---

1 Ara fost oħrajn, Anna Tonna xebba Vassallo v. Alexander Tonna : Qorti ta' l-Appell 6.11.1991; Angela Spiteri xebba Selvaggi v. Joseph Spiteri : Prim'Awla 4.11.1994; Carmel sive Charles Camilleri v. Teresa Camilleri : Prim'Awla : 3.10.1995.

*comportare la vita coniugale, ne un perfetto equilibrio volitivo-affettivo, ne in fine una conoscienza perfetta della motivazione della scelta matrimoniale . Ecco perche' riesce piu' appropriato l'uso del termine **discrezione di giudizio**, che fa riferimento ad un certo discernimento ma non implica il raggiungimento di una maturita' piena.'* (**Pompedda, M. F.** Il Consenso Matrimoniale in Grocholewski-Pompedda-Zagglia. Il Matromonio nel Nuovo Codice di Diritto Canonico (Padova 1984, p. 46). *Proprju għalhekk ukoll il-leġislatur jirrikjedi li d-difett ta' diskrezzjoni jrid ikun wieħed serju …"* [2]

Hekk ukoll l-Imħallef Rotali **Davino** innota li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, jfisser ukoll in-nuqqas ta' kapaċita' fil-partijiet kontrajenti li jilħqu ammont suffiċjenti ta' riflessjoni proporzjonata għall-kuntratt konjugali, li hija fakulta' riflessiva meħtieġa għall-istat nuzjali (monito. Ecclesiastices, 108(1983) 504, u. 2. cfr. Ch. Defebvre: "Defectus Discretionis indicii in Rotali Iurisprudentia in Periodica, 69, (1980) p. 55 – 7): "*This is the capacity to put together judgements already reached to form a new judgement i.e. affirm or deny something about the objects of consent (in this case marriage). A sufficient mature capacity to judge and to reason, to make a practical evaluation of the nature and essential obligations of marriage. The critical faculty is the faculty to combine reasoned judgement to form a new judgement. In marriage, the person about to marry must have the capacity to argue and reason inside of himself whether he should, first of all marry at any given time, and secondly, marry the person proposed as his/her spouse. He/she must internally turn over the reasons for and against whether to take the other person for a commitment of a lifetime, which commitment would have to include the giving of one self to the other, the rendering of mutual service, and the institution with the other person of a lifetime full of a life of mutual help, respect and self-sacrifice*" (vide sentenza *coram anne* – 22.7.69, SRRD No. 1. 61, pp. 864 - 865 n. 3).

---

2 N.A. vs R.A. konfermata mill-Qorti ta' l-Appell fid-29.10.1999 . (vol. LXXXIII, pt. 2, p. 559) .

L-attriċi tibbaża t-talba tagħha wkoll fuq it-tieni parti tas-sub-inċiż 19(d) tal-kap. 255, u ċioe' li l-kunsens tagħhom kien ivvizzjat ukoll minħabba **anomalija psikoloġika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ**. Hawnhekk il-leġislatur jirrikonoxxi bħala inkapaċita' li jingħata l-kunsens u kawża ta' nullita' taż-żwieġ, massa kumplessa ta' anomaliji psikiċi (li fosthom l-ewlenin, għalkemm mhux l-uniċi, huma disordnijiet psikosesswali) li jaffettwaw il-personalita' tas-suġġetti, liema imkapaċita' mhux neċessarjament tneħħilhom l-użu tar-raġuni, jew tneħħilhom id-diskrezzjoni tal-ġudizzju, imma b'danakolluu xorta waħda tirrendihom inkapaċi li jassumu l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ b'mod verament kommess u responsabbli.

Il-mod kif tiġi nterpretata l-frażi **"anomalija psikoloġika serja"** huwa importantissimu. Li huwa mportanti biex tipprova m'huwiex daqstant is-serjeta' tal-anomalija psikoloġika daqskemm jekk din tirrendix is-soġġett inkapaċi li jassumi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ. Din l-inkapaċita' trid tkun assoluta, għax fiż-żwieġ m'hemmx lok għal kunsens parzjalment validu : jew hemm kapaċita' ġuridika sħiħa jew m'hemmx. Huwa mportanti li wieħed iżomm quddiem għajnejh illi dawn l-obbligazzjonijiet essenzjali jridu jkunu reċiproċi, permanenti, kontinwi, esklussivi u irrevokabbli. Ikun hemm ghħalhekk din l-inkapaċita' jekk waħda mill-partijiet tkun, minħabba kawża psikoloġika, inkapaċi li tassumi dawn l-obbligazzjonijiet bil-karatteristiċi essenzjali msemmija.

Billi ż-żwieġ huwa sħubija għall-ħajja kollha tal-koppja miżżewġa, kull parti trid tkun kapaċi tikkomunika intimament fuq il-livell personali. Din il-kapaċita' hija differenti mill-kapaċita' li tipprokura ċertu ammont ta' kuntentizza fiż-żwieġ. Hekk ukoll, falliment *de facto* ta' żwieġ, ma jfissirx awtomatikament inkapaċita' li wieħed jiżżewweġ.

Biex tinvalida żwieġ għal din ir-raġuni, l-inabilita' trid tkun magħġuna fis-*set-up* personali ta' xi waħda mill-partijiet.

Id-difett psikiku mhux neċessarjament ikun patoloġiku. Imma jrid ikun verament il-"kawża" li l-"effett" inevitabbli tagħha li jħarbat ir-relazzjoni maritali. Għalhekk irid ikun gravi (seriously disabling). L-inabilita' trid tkun tali li mhux biss tirrendi ż-żwieġ diffiċċli, imma impossibbli, u trid tkun teżisti qabel iż-żwieġ .

L-obbligi u l-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa ġew deskritti bil-mod segwenti:

"… *the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman; mutual well-being, which is inseperable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties, should be, due to a psychological cause,incapable of assuming these obligations with these essential characteristics*.[3]

L-attriċi tallega illi l-kunsens tagħhom kien vizjat ukoll għax inkiseb **bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu u ta' wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa**. Din ir-raġuni li fuqha l-attriċi qed tibbaża t-talba tagħha, hija dik kontemplata fl-artikolu 19(1) (f) ta' l-Att dwar iż-Żwieġ. Din hija simili ħafna għal dak kontemplat fl-artikolu 1101(2) tad-Dritt Kanoniku. Taħt dan is-subinċiż, iż-żwieġ jista' jkun null jekk ikun hemm l-esklużjoni pożittiva:

(i) taż-żwieġ innifsu;

(ii) ta' l-elementi essenzjali tiegħu; u

---

1 P.A. Angela Spiteri xebba Selvagi vs Joseph Spiteri : 4.11.1994, fejn il-Qorti adottat il-kummenti ta' P.J. Viladrich fil-ktieb tiegħu : "Matrimonial Consent in the Code of Canon Law" : Montreal, 1993, p. 687 .

(iii) ta' l-att konjugali.

Wieħed mill-elemeneti essenzjali taż-Żwieġ huwa indubbjament dak li fid-dritt Kanoniku jsibuh bħala l-***bonum fidei***, u ċioe' l-unita w indissolubilita' taż-żwieġ. Ingħad f'dan ir-rigward illi:

"*If a person contracts marriage with a deliberate intention of performing the conjugal act with a person other than his consort, he unduly restricts the exclusive right of the latter and consequently contracts invalidly. Moreover, the right to the conjugal act - and so to the communion of life - as an expression and support of the love of the spouses, is permanent and continuous. The right, in short, does not admit of cessation or interruption. Thus, the exclusivity of the right to the body cannot admit periods during which it would disappear*." [4]

Hekk insibu illi fid-deċiżjonijiet tat-tribunali ekkleżiastiċi ġie deċiż illi:

(i) *If before marriage the future spouse had the firm intention of excluding fidelity without any limits and if he or she perseveres in a constant and continuous fashion in this design, there is no question only of a simple presumption, but of the concrete certitude of the exclusion of the right of fidelity*;[5]

(ii) *A fairly evident argument for the exclusion of the good of fidelity is found in the husband's habit of having relations with a woman that he did not give up at the time of a marriage and continues to support as a mistress. But acts of adultury committed after years or months of marriage, as well as the foresight of a relapse, do not contribute to the proof of the exclusion of the right*;[6]

---

[4] S.R.R. Dec.coram Anne' January 17, 1967 in IDF, 79 (1968), kif citat f'G. Lesage p. 62

[5] J.Denis, "Chronique de Jurisprudence" (contra Bonum Fidei) in Ac, 19 (1975), p. 206 - 208

[6] ibid p. 208 .

(iii) *The woman who when marrying has the actual or virtual intention of delivering her body to other men also, though she does not think of giving to these men a right over her body, contracts invalidly since she does not assume the obligation of keeping fidelity*;[7]

(iv) *A woman … who while engaged has comitted fornication … and who right after marriage has indulged in frequent adultery, and who claims she never loved her husband, seems to have excluded fidelity*.[8]

Fil-ġurisprudenza lokali insibu jingħad f'dan ir-rigward illi:

"… *filwaqt li fl-apparenza tkun qed tagħti l-kunsens, minn ġewwa tkun qed teskludi jew l-istess żwieġ jew xi element essenzjali, e.g. li teskludi ħajja* ***till death do us part,*** *tkun qed teskludi element essenzjali skond il-kunċett nisrani taż-żwieġ li għandna nsegwu meta ninterpretaw il-liġi tagħna*." [9]

"*Il-liġi tippresupponi li l-espressjoni estera tal-kunsens hija konformi mar-rieda interna, dan sakemm ma jiġix pruvat il-kuntrarju. Is-simulazzjoni totali tikkonsisti fil-fatt li hemm diskrepanza bejn l-att estern u r-rieda interna, per eżempju, meta persuna tagħmilha li qed tiżżewweġ meta hi qed taħseb li hi mhix qed tiżżewweġ (****intentio non contrahendi****). Is-simulazzjoni parzjali taffettwa element partikolari li per eżempju hi l-att pożittiv tar-rieda li teskludi l-kunċett ta' indissolubilita' taż-żwieġ."* [10]

"*Il-kunsens taż-żewġ persuni fir-rabta taż-żwieġ jeħtieġ att volontarju li wieħed konxjament jingħaqad ma' persuna oħra bl-intenzjoni li jgħix ħajtu kollha ma' dik il-persuna u bejniethom jikreja sħubija fejn jagħtu lilhom infushom lil xulxin. Meta wieħed jitkellem dwar l-esklużjoni taż-żwieġ jew wieħed mill-elementi essenzjli tiegħu, wieħed irid jifli jekk il-kontendenti jew wieħed minnhom, allavolja hu*

[7] S.R.R. Dec. coram De Jorio July 13, 1968 in "Il Dolo nel Consenso Matrimoniale" p. 227, ċitat f'G. Lesage p. 62 .
[8] S.R.R. Dec. coram Anne' Decemeber 19, 1969 .
[9] Cali' vs Cali'; 22.6.1988 .
[10] A v B : 8.11.2000 vol..LXXXIV pt. 3 pag. 171 .

kapaċi jagħti l-kunsens validu għaż-żwieġ, pero' bl-atti tiegħu qabel u fil-ħajja miżżewġa, jew bl-ommissjoni tiegħu, eskluda a prioi ċertu obbligi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, ċioe' ssimula l-kunsens tiegħu totalment fejn eskluda a priori ż-żwieġ jew inkella fejn waqt il-kunsens hu jew hi eskludew xi waħda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, u ċioe' saret simulazzjoni parzjali." [11]

"*Fl-interpretazzjoni ta' dan is-subinċiż ġie ritenut mill-Qorti tagħna illi l-esklużjoni pożittiva ma kellhiex neċessarjament tirriżulta biss minn xi ħaġa espressa direttament iżda setgħet tiġi espressa bl-imġieba ta' xi parti fil-perijodu immedjatament qabel u wara li jkun inkiseb l-istess kunsens*." [12]

Fil-każ in eżami nsibu illi l-partijiet kienu bdew jiffrekwentaw lil xulxin xi seba' snin qabel ma żżewġu. L-attriċi kellha sittax-il sena u l-konvenut sbatax. Iż-żwieġ ġie ċelebrat fit-30 ta' Mejju 1998, fil-knisja Katidrali, r-Rabat, Għawdex, meta l-konvenut kellu 23 sena u l-attrici 22.[13] Minn dan iż-żwieġ ma kienx hemm ulied. Kienet l-attriċi li l-ewwel avviċinat lill-konvenut u talbitu jibda joħroġ magħha. Kienet infattwata bih, billi kien raġel sabiħ, u riditu għaliha akkost ta' kollox. Wara xi żmien li bdew jiffrekwenatw lil xulxin, l-attriċi sabet impieg tajjeb bħala segretarja tal-Kunsill Lokali ta' l-Għarb, u l-konvenut fetah negozju ta' importazzjoni u bejgħ ta' *motor cycles* fil-*garage* ta' missieru. Matul iż-żmien twil ta' namur laħqu sfrattaw tliet darbiet, l-aħħar darba proprju sitt xhur qabel iżżewġu. Darba minnhom ivvintalha l-iskuża illi ma kienx tajjeb għaż-żwieġ għax kien jieħu l-pilloli għan-nervi. Imma kull darba kienu jerġgħu jirrikonċiljaw. L-attriċi ssostni li l-konvenut kien jiddispjaċih u jmur lura wara ftit jiem. Imma ommha ammettiet illi Joanne tant kienet teħodha bi kbira li anke hi stess ġieli nterveniet u talbet lill-Dun Mikiel Galea, li għandu kien iħobb imur il-konvenut għall-pariri, biex

[11] Sharon Lanzon mart Francis Attard vs Francis Attard : cit. nru. 571/96 : 15.3.2000

[12] Theresa Taguri nee' Spiteri vs Av.Christopher Cilia et noe. cit. nru. 3130/1996; 10.11.1999

[13] ara ċertifikat taż-żwieġ esebit bħala Dok. A a fol. 3 tal-process .

jikkonvinċih jerġa' lura magħha. Il-konvenut da parti tiegħu jgħid illi tant kienet tibgħatlu messaġġi u nies biex ikellmuh, illi kien jerġa' jaqa' għaliha.

Kienet l-attriċi illi pproponiet illi jiżżewġu, għax il-konvenut qatt ma kien isemmi żwieġ. Il-preparamenti għat-tieġ għamlithom kollha waħedha, mingħajr ebda għajnuna mill-konvenut. Ma setgħux jaqblu fejn ser jiffissaw id-dar residenzjali tagħhom. L-attriċi riedet x'imkien ir-Rabat biex ma tinqatgħax mill-ġenituri tagħha, u l-konvenut xtaq jibqa' f'pajjiżu, l-Għarb. Imma mbagħad malli żżewġu, spiċċaw marru joqgħodu f'appartament żgħir f'Marsalforn, misluf lilhom mill-ġenituri ta' l-attriċi. Eventwalment pero' xtraw plot ix-Xewkija, bl-intenzjoni illi jiżviluppawha f'*showroom* għan-negozju tal-konvenut, bir-residenza tagħhom fis-sular ta' fuq. Imma ftit laħaq sar xogħol fuq dan il-proġett, għaliex il-konvenut, bil-ħsieb li jkabbar in-negozju tiegħu, fetaħ *showroom* Malta, u beda jqatta' l-ġurnata kollha hemmhekk, u meta ma kienx jorqod hemm ukoll, kien jirritorna lura tard filgħaxija. B'hekk il-kontendenti ħin għal xulxin ftit li xejn kien ikollhom, u l-ftit okkażżjonijiet li kienu joħorġu flimkien kienu jqattgħuh fil-kumpanija tal-ħbieb tal-konvenut. Dejjem baqgħu jipposponu li jkollhom it-tfal bl-iskuża li l-pożizzjoni finanzjarja tagħhom ma kienitx għadha soda biżżejjed u lanqas ma kellhom fejn irabbu familja.

L-okkażżjoni biex il-kontendenti jisfrattaw għal kollox iż-żwieġ tagħhom inqalgħet meta l-konvenut sar jaf illi martu kien qed ikollha kuntatti permezz ta' e-mails ma taljan li kienet iltaqgħet miegħu in konnessjoni ma' ġemellaġ illi l-Kunsill Lokali ta' l-Għarb, kien għamel ma raħal taljan, u l-konvenut minn naħa tiegħu kien ukoll qed iżomm korrispondenza ma' mara taljana li kien iltaqa' maghha f'wieħed mill-vjaġġi fl-esteru li kien jagħmel. It-tentattivi tal-*counsellors* tal-moviment ta' Kana li jirrikonċiljaw il-partijiet kienu għal kollox inutili u ġie ffirmat kuntratt ta' separazzjoni konsenswali fit-2 ta' Marzu 2006.[14] Dan ġie segwit ftit xhur wara bil-kawża preżenti.

---

[14] ara kopja tal-kuntratt relattiv ippreżentat bħala Dok. B a fol 4 - 9 tal-process.

Mill-provi prodotti, il-Qorti issa trid tara jekk teżistix xi waħda mir-raġunijiet li fuqhom qed tibbaża t-talba tagħha l-attriċi sabiex tikseb dikjarazzjoni ta' nullita' ta' dan iż-żwieġ. Ma jistax ma jiġix enfasiżżat illi: "i*s-soċjeta' għandha tipproteġi ż-żwieġ u min javvanza xi pretensjoni dwar nullita' ta' żwieġ għandu jagħmel dan bl-aktar mod serju u bi provi konkreti, u mhux b'mod leġġer u inkonvinċenti*."[15] Hekk ukoll ġie diversi drabi ribadit illi: "*Iż-żwieġ għas-soċjeta' mhux rabta ċoff iżda rabta għoqda u biex tinħall din l-għoqda l-Qorti ma tistax toqgħod biss fil-każ li għandha quddiemha fuq dak li l-attur appellant sejjaħ il-konfessjoni ġudizzjali tiegħu, sija pure ġuramentata, iżda jeħtieġ li kwalunkwe dikjarazzjoni tiegħu tiġi kkorroborata u sostanzjata bi provi oħra li huma biżżejjed biex jipproduċu fil-ġudikant il-konvinzjoni morali meħtieġa li verament il-kunsens ta' l-attur appellant kien ivvizzjat fil-mument taċ-ċelebrazzjoni taż-żwieġ tiegħu mal-konvenuta*.[16]

L-attriċi, kif rajna qed tibbaża t-talba tagħha għall-annullament ta' dan iż-żwieġ fuq tliet raġunijiet:

(a) in-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fil-kontraenti;

(b) il-preżenza ta' anomalija psikoloġika li rrendiet lil xi ħadd minnhom inkapaċi li jaqdi l-obbligazzjonijiet taż-żwieġ; u
(c) l-esklużżjoni pożittiva taż-żwieġ inniffsu jew ta' xi wieħed mill-elementi tiegħu.

Dwar l-ewwel raġuni : Kif rajna, biex ikun hemm il-kunsens matrimonjali, huwa meħtieġ li l-partijiet kontraenti jkunu jafu li ż-żwieġ huwa sħubija permanenti bejn raġel u mara, destinata għall-prokreazzjoni tat-tfal taħt xi forma ta' kooperazzjoni sesswali. "***Diskrezzjoni ta' ġudizzju***" tirreferi għal dak il-livell ta' maturita' u ta' volonta' tal-partijiet kontraenti li tagħtihom il-kapaċita' li jagħtu u

---

[15] M mart AD vs AD :13.3.1984 kollez. vol. LXVIII pt. 3 p. 49 .
[16] Appell.Carmel Farrugia vs Pauline Farrugia : 28.7.1987 kollez. Vol.. LXXI. pt. 2 p. 212

jirċievu lil xulxin, permezz ta' rabta legali, f'kommunita' unika ta' ħajja u mħabba. Wieħed għandu jippreżumi li wara l-puberta', kulħadd ikun jaf żwieġ x'inhu, sakemm ma jiġix ippruvat il-kuntrarju.

Huwa evidenti illi fil-każ in eżami l-konvenut daħal għal dan iż-żwieġ sempliċement għax ikkonfonda kif ser jaqbad u jgħid lill-attriċi li ma kienx iridha, meta hija kienet daqshekk iffissata għal warajh. Fi kliemu stess : "*Kieku verament kelli l-kuraġġ illi niffaċċja r-realta' kif f'qalbi kont naf li kienet, qatt ma kont nasal għaż-żwieġ. Ngħid illi jien wasalt għaż-żwieġ, mhux bi pjan jew deċiżjoni volontarja, imma sempliċement għaliex ħallejt wisq l-affarijiet jimxu mal-kurrent sakemm sibt ruħi totalment maħkum u mmexxi miċ-ċirkostanzi u mhux mill-volonta' tiegħi*."[17] Dun Mikiel Galea, li żewweċ lill-kontendenti, kkonfema illi : "*Gordon kien jiġi fejni biex jara kif ser jeħles mill-għerusija … biex jieqaf mir-relazzjoni tiegħu ma' Joanne. Gordon fettillu jgħidilha li kien qed jieħu xi mediċini u għalhekk mhux f'kondizzjoni li jiżżewweġ. Dan ma kienx minnu, pero' ried jieqaf mingħajr ma jweġġa' lil Joanne*."[18] Il-konvenut stqarr illi ma telaqhiex ukoll għall-konvenjenza, għax ma kienx għad fadallu ħbieb *single*. "*Għalhekk wisq kont nibża li jekk nitlaqha kont nispiċċa waħdi peress illi sħabi issa kollha kellhom tfajla u kkonvinċejt ruħi illi issa magħha drajt u aħjar jekk inħalli l-affarijiet kif kienu*."[19] Mandakollu jidher illi kien determinat li jibqa' jgħix ħajtu kif kien imdorri bħala ġuvni u ma kien lest iċedi xejn sabiex jipprova jikkontenta l-martu u jirrikonċilja d-differenzi li kien hemm bejniethom. Bħal ma kien qabel ma żżewweġ, baqa' mhedi biss fix-xogħol u fil-ħbieb, iffissati bħalu fil-muturi. Żgur li minn naħa tiegħu ma kienx hemm dak il-livell ta' maturita' u ta' volonta' li tagħtih il-kapaċita' li jagħti u jirċievi f'komunita' unika ta' ħajja u mħabba.

Minn naħa l-oħra l-attriċi stess rriżulta li kienet nieqsa hija wkoll minn din il-maturita' meħtieġa fil-kontraenti għal żwieġ validu. Iżżewġet lill-konvenut mhux għax verament kienet tħobbu - fil-fatt qatt ma setgħet taċċettah kif kien -

---

[17] ara affidavit tiegħu a fol. 52 – 55 .
[18] ara affidavit tiegħu a fol. 43 .
[19] ibid.

imma biex l-ebda mara oħra ma teħodulha. Għamiet wara s-sbuħija ta' persuntu, mingħajr ma tat importanza biżżejjed għall-karattru tiegħu, li f'seba' snin ta' għerusija, żgur li kellha kull opportunita' tkun taf li kien ser ikun diffiċli ħafna li tbiddilulu. Imma kif stqarret hija stess : "*L-iktar ħaġa mportanti għalija kienet li dan il-ġuvni sabiħ ikun tiegħi … jien kont konxja mid-difetti tiegħu u mit-torturi li kien jagħtini Gordon, iżda ridtu akkost ta' kollox, għaliex minbarra li kont inħobbu, jien kont f'pika miegħi innifsi li lil dan il-ġuvni rridu għalija bilfors, biex inkun irbaħt il-battalja ma' tfajliet oħrajn*."[20] Żgur għalhekk illi l-anqas l-attriċi ma qieset sew il-konsegwenzi tal-fissazzjoni tagħha li tieħu bħala żewġha lill-konvenut, meta kienet taf bl-inkompatibilita' kbira li kien hemm bejn il-karattri tagħhom. Aktar minn hekk messa fehmet li l-ebda żwieġ ma kien ser jirnexxi unikament minħabba l-attrazzjoni fiżika li parti jkollha għall-oħra.

Għaldaqstant, billi ġie ampjament ippruvat illi kien hemm nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fiż-żewġ partijiet kontraenti għal dan iż-żwieġ, m'hemm l-ebda raġuni għaliex din il-Qorti għandha teżamina r-raġunijiet l-oħra msemmija mill-attriċi fil-kawża tagħha għaliex l-istess żwieġ kien null.

Għal dawn il-motivi tiddeċidi l-kawża billi tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara li ż-żwieġ bejn il-kontendenti li sar fit-30 ta' Mejju 1998 kien null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi sa mill-ewwel ġurnata tiegħu, minħabba difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa u fuq id-drittijiet u dmirijiet matrimonjali a tenur ta' l-artikolu 19(1) (d) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

L-ispejjeż tal-kawza, billi rriżulta illi ż-żewġ partijiet jaħtu ndaqs għal dak li ġara, għandhom jinqasmu bejniethom.

Fl-aħħarnett tordna illi kopja uffiċjali ta' din is-sentenza tiġi notifikata lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku għal Għawdex sabiex isiru d-debiti notamenti fuq l-Att ta' Żwieġ relattiv skond il-liġi.

---

[20] ara affidavit tagħha a fol. 17 .

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------